

Tự hào thanh niên xung phong Tây Nam bộ

Bài 2: KHI TỔ QUỐC CẦN, TUỔI TRẺ QUYẾT DẤN THÂN

Khoảng thời gian từ tháng 3-1979 đến năm 1986, hàng trăm thanh niên ưu tú của quê hương Cần Thơ tình nguyện lên đường làm nhiệm vụ quốc tế, giúp nước Campuchia. Ở trong nước, một bộ phận TNXP về vùng sâu vùng xa tham gia khai phá, xây dựng hàng loạt các khu kinh tế mới. Dù ở thời điểm nào, đi đến bất cứ nơi đâu, TNXP cũng đều thể hiện tinh thần khát khao cống hiến, làm bất cứ việc gì Tổ quốc cần...

Hoàn thành nghĩa vụ quốc tế

Tháng 3-1979, ông Huỳnh Chí Danh (Mười Danh) hiện đang sống ở ấp Vĩnh Hòa 3, xã Vĩnh Hòa Hưng Nam, huyện Gò Quao (tỉnh Kiên Giang) khi đó là cán bộ Ban TNXP thuộc Tỉnh đoàn Hậu Giang (cũ) được giao nhiệm vụ Tiểu đoàn trưởng Tiểu đoàn TNXP trực thuộc Cục Hậu cần Tiên phương Quân khu 9. Ông Mười Danh có nhiệm vụ huy động lực lượng thanh niên lên đường phục vụ cho bộ đội chủ lực đang làm nhiệm vụ quốc tế tại Campuchia. Hơn 320 người con của TP Cần Thơ (cũ) nay là quận Ninh Kiều được chia thành 3 đại đội tình nguyện lên đường. Đa số thanh niên được tuyển chọn đều có sức khỏe tốt, có người là cán bộ địa phương, có người là học sinh hoặc đang làm kinh tế gia đình, nhưng hầu hết đều nô nức đi đến bất cứ nơi nào, làm bất cứ việc gì mà Tổ quốc giao phó. Trong ký ức của chú Mười Danh, ấn tượng khi lần đầu đặt chân lên đất nước Campuchia là không khí tang thương, cảnh vật điêu tàn, nhà cửa bộn bề bởi hậu quả từ phương châm "3 sạch" của Khmer Đỏ (phá sạch, đốt sạch, giết sạch).

Lúc đó, 2 đại đội được giao nhiệm vụ nhận hàng, bốc xếp vũ khí, lương thực, thực phẩm rồi tải hàng về điểm đóng quân của bộ đội ta; 1 đại đội phối hợp cùng Cục Hậu cần Tiên phương tổ chức tàu ra Biển Hồ đánh cá nhằm tăng nguồn thực phẩm cho đơn vị trong gần 3 năm (3/1979 – 12/1981). Hằng tuần, sau cuộc họp giao ban nhận nhiệm vụ, hàng trăm TNXP như những con kiến cần mẫn làm việc, ngày đêm tải hàng. "Cứ ngỡ các chàng trai sống ở đô thị thư sinh, yếu ớt, nhưng chúng tôi đã nhầm bởi một đêm đơn vị tải gần 3 tấn hàng đi gần chục cây số" – chú Mười Danh bộc bạch. Đêm đêm 1-2 giờ sáng hay tin có hàng từ Việt Nam chuyển sang, cả đội đồng loạt thức giấc, hàng nối hàng hỏi hã vận chuyển lương thực, thực phẩm và

thuốc men ngay trong đêm tối. Sáng sớm, TNXP còn xuống tận phum, sóc hỗ trợ thuốc men cho bà con địa phương, giúp người dân cày bừa, trồng trọt, chăn nuôi, tối tối cùng với bà con sinh hoạt văn nghệ rộn ràng cả vùng phum, sóc. Chú Mười Danh nhớ như in đêm mừng sinh Bác Hồ (19/5/1979), trong lúc đồng đội báo công dâng Bác, thì hàng chục bà con đến tham dự vui chơi ca hát với anh em. Người biểu rượu, gà vịt, nhưng anh em đều biết người dân địa phương còn nhiều khó khăn nên sau buổi tiệc vui, cả đội bảo nhau gửi lại cho bà con.

Tình cảm gắn bó, hữu nghị giữa hai dân tộc Campuchia và Việt Nam mãi được chú Trương Văn Dũng, Đại đội phó Đại đội 1, nay sống ở phường Cái Khế, quận Ninh Kiều (TP Cần Thơ) ghi nhớ. Tháng 4-1979 khi đang là cán bộ Ban Chỉ huy Quân sự phường An Hòa, chú tình nguyện tham gia lực lượng TNXP sang Campuchia theo lời kêu gọi của Tổng đội TNXP tỉnh Cần Thơ. Hành trang của người thanh niên 23 tuổi khi ấy chỉ có 2 bộ quần áo, 1 đôi giày và 1 chiếc nón. Thiếu thốn là vậy nhưng với chú Dũng, 3 năm ở nước bạn là chuỗi ngày mà chú trân trọng nhất bởi sự gắn bó keo sơn, tình cảm nhân dân Campuchia dành cho mỗi người con đất Việt. Đêm đêm, chú Dũng bất chấp nguy hiểm băng rừng thám thính tình hình và mưu trí xử lý tình huống để tránh bị quân Khmer Đỏ phát hiện lực lượng ta.

Hay như thời kỳ tham gia đoàn tàu đánh bắt cá của Cục Hậu cần Tiền phương tạo nguồn thực phẩm nuôi bộ đội, chú bồi hồi xúc động: "Tôi không quen đi tàu nên say sóng, ói mấy ngày liên tục, hơn nữa thời đó Biển Hồ rất nguy hiểm vì có nhiều cướp và bọn tàn dư Khmer Đỏ tập kích". Trung bình mỗi chuyến đánh bắt, đơn vị mang về hơn 15 tấn cá phục vụ cho bộ đội. 3 năm phục vụ ở Campuchia, có những việc mà mỗi người trẻ sống ở phố thị từ nhỏ như ông chưa từng nghĩ đến. Đó là chuyện đỡ đỡ cho một phụ nữ Khmer rồi chuyện cấy cày, chuyển mạ, chuyển lúa, đến việc xây nhà, đào kênh như một nông dân chính hiệu. Còn nhớ đêm chia tay trở về nước, bà con lưu luyến cứ xúc động quặn quặn như thể chia xa người thân và đều mong ngày gặp lại.

Ông Huỳnh Chí Danh ở ấp Vĩnh Hòa 3, xã Vĩnh Hòa Hưng Nam, huyện Gò Quao (tỉnh Kiên Giang) xem lại tài liệu về khoảng thời gian tham gia giúp nước bạn Campuchia. Ảnh: Q. THÁI

Và sứ mệnh... xanh

Câu chuyện tại nhà ông Kim Hoàng Việt Hùng ở ấp Mới, xã Hưng Phú, huyện Mỹ Tú (tỉnh Sóc Trăng) khi gặp người ơn của mình là chú Nguyễn Minh Lam, Trung đội phó TNXP Cần Thơ sau 27 năm xa cách thật rôm rả, xúc động. Chú Minh Lam từng chỉ huy hơn 100 TNXP xây dựng Khu kinh tế mới Nguyễn Việt Hồng (nay là ấp Mới, xã Hưng Phú). Ông Hùng là một trong 16 hộ người dân tộc Khmer đầu tiên được hỗ trợ lập nghiệp ở ấp Mới. Hơn 30 năm trước, gia đình ông sống lang bạt ở Tri Tôn (tỉnh An Giang), bằng nghề làm thuê, thu nhập bấp bênh. Từ năm 1986 ông được TNXP hỗ trợ xây dựng nhà cửa và bắt đầu lập nghiệp ở ấp Mới cho đến nay. "Cuộc sống không dư dả nhiều, nhưng nhờ được cấp đất và cán bộ hướng dẫn trồng trọt, chăn nuôi mà 5 đứa con của tôi đều được đi học và có nghề nghiệp ổn định". Đã có hơn 150 hộ gia đình từ phường, xã khó khăn của TP Cần Thơ (cũ) và bà con

Khmer vùng Bảy Núi – Tri Tôn được hỗ trợ nhà cửa, đất đai sản xuất trong Khu kinh tế mới Nguyễn Việt Hồng.

Ông Nguyễn Minh Lam bực bạch, nếu chưa từng đặt chân đến vùng đất này ít ai ngờ rằng trước đây, nơi này là vùng đất hoang hóa, ngập mặn, trồng trọt thất bát, điều kiện sinh sống vô cùng khắc nghiệt. Thật vậy, con đường bê tông thẳng tắp đi qua ấp Mới nối liền về trung tâm huyện Mỹ Tú rộng thênh thang, xe cộ tấp nập, hai bên đường nhà cửa san sát khiến ông Lam - người cựu TNXP gắn bó với vùng đất gần 3 năm phải mất hơn 1 giờ để tìm lại người quen. Tiếp chúng tôi, ông Thái Văn Kiều, Chi hội trưởng Chi hội nông dân ấp Mới kể, chỉ trong 3 năm (1986 – 1989), lực lượng TNXP Cần Thơ đã đào 3 con kênh thủy lợi xỏ phèn, như: 2 con kênh 6 thước và 1 con kênh 9 thước, xây dựng 360 nền nhà và giúp đỡ dựng nhà bước đầu cho 150 hộ dân sinh sống. Ngày ấy ấp Mới là vùng trũng, lau sậy, năn mọc um tùm, địa vất dày đặc, còn bây giờ ấp Mới đã có hơn 1.300 dân sinh sống, hệ thống giao thông kiện toàn, 100% diện tích trồng lúa chất lượng cao và nhiều mô hình kinh tế đạt hiệu quả được nhân rộng, như: Nuôi ba ba, cá giống, trồng cam mật...

Còn với ông Lam, trong những ngày tháng khởi đầu gian khổ ấy sẽ mãi là những kỷ niệm đáng nhớ. Ông kể, sau đổi mới, khi đang là ông chủ trẻ của một cơ sở kinh doanh ở Bình Thủy, ông bỏ ngang công việc đang làm, vác ba lô để đi...TNXP. Nhớ chuyện ngày xưa, ông cười: "Thời đó, đã đi TNXP rồi mà bỏ thì xấu hổ lắm, thiệt tình cũng nghĩ ở Cần Thơ đang làm ăn khấm khá... nhưng rồi quyết định đeo ba lô lên đường vì nghĩ Tổ quốc cần...". Nhiệm vụ khai hoang và xây nhà cho dân vùng kinh tế mới, nghe thì có vẻ đơn giản, nhưng khi chứng kiến khu đất mênh mông bạt ngàn rộng hơn 45.000 m² toàn lau sậy mọc um tùm, cao gấp mấy lần đầu người, rần rết, vất vả tràn đồng, trong khi hầu hết anh em đều là dân thành thị trói gà chưa chặt, công việc trở nên gian khổ trăm lần. Hằng ngày, 5 giờ, sau khi ăn sáng, trung đội chia thành nhiều nhóm khai hoang, đào kênh thoát phèn, nhóm xây và làm nhà cho dân. Ban đầu không quen, nhiều người sợ vất vả, rần rết nhưng dần rồi cũng quen. Nhiều người buồn, nhớ nhà, ngại khổ nên có suy nghĩ trốn về, nhưng tình đồng đội gắn bó và ngấm ngấm người dân cần đến mình lắm nên tiếp tục bám trụ lại.

Ông Nguyễn Văn Long nguyên là Bí thư Chi bộ, Thường trực Ban Chỉ huy Tổng đội TNXP TP Cần Thơ lúc bấy giờ (nay sống ở khu vực 4, phường Trà Nóc, quận Bình Thủy), cho biết: Ngoài 1 đại đội phục vụ ở Mỹ Tú, tổng đội còn có 2 Đại đội phục vụ ở Đắc Lắc. Theo ông Long, Tổng đội hoạt động hầu như tự chủ về kinh phí. Để gây quỹ hoạt động, mua sắm trang thiết bị cơ bản như máy móc nông nghiệp về các khu kinh tế mới, Tổng đội tổ chức chiếu phim lưu động ở nội ô Cần Thơ nhằm kêu gọi sự đóng góp của người dân, tận dụng nguồn gỗ, cà phê ở Đắc Lắc để thành lập cửa hàng kinh doanh gỗ, cà phê rồi lấy lợi nhuận phục vụ cho các nhu cầu cấp

thiết của TNXP và bà con ở vùng kinh tế mới. Chỉ trong thời gian ngắn, ông Long cùng với hàng trăm đồng đội của mình đã biến những vùng đất khô cằn, trũng lầy thành những vùng kinh tế mới với đầy đủ thiết bị cơ giới nông nghiệp bằng những chiếc cuốc, chiếc xẻng.

Trong quá trình thực hiện bài viết, chúng tôi còn biết được giai đoạn 1984 – 1989, ở Cần Thơ còn có một Đại đội TNXP gồm hơn 100 TNXP của các phường thuộc TP Cần Thơ (cũ) tình nguyện ra Côn Đảo làm nhiệm vụ xây dựng các công trình dân sinh và hỗ trợ người dân lao động sản xuất.

DÂN AN

Bài cuối: **NHÂN NGHĨA TRONG THỜI BÌNH**